

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/114/2022
Identifikačné číslo spisu:	6716201305
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alexandra Hanusová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6716201305.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M., zastúpeného Ondrejka & Partners, s. r. o., advokátska kancelária, Zvolen, J. Kozáčka 5, IČO: 47235985, proti žalovanému Mestské lesy, s. r. o., Krupina, Priemyselná 969/14, IČO: 31616798, zastúpenému advokátom JUDr. Ľubomírom Hlbočanom, Bratislava, Vajnorská 20, o vypratanie nehnuteľností a zaplatenie 10.447,05 eura s prísl. a o vzájomnej žalobe žalovaného o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 18C/26/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. júna 2021 sp. zn. 12Co/27/2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobcovi p r i z n á v a proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 20. novembra 2019 č. k. 18C/26/2016-251 rozhodol tak, že konanie čiastočne zastavil (výrok I.), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 10.447,05 eura s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne od 27. januára 2019 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.), vzájomnú žalobu žalovaného o určenie, že žalobca nie je vlastníkom nehnuteľností v obci F., v katastri nehnuteľností v registri E vedených ako parc. číslo I., trvalé trávnaté porasty o výmere I. m2 a parc. č. I./X, orná pôda o výmere I. m2, zapísaných na liste vlastníctva katastrálneho územia F. č. XXXX zamietol (výrok III) a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok IV).

1.1. Po zastavení konania o častiach žaloby po ich späťvzatí žalobcom zostal predmetom konania nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia 10.447,05 eura a úroky z omeškania 5% ročne z tejto náhrady od 27. januára 2019 do zaplatenia, a to za obdobie od 27. júla 2015 do 31. decembra 2018.

1.2. Vzájomnú žalobu žalovaného súd právne posúdil podľa § 123, § 129 ods. 1, § 132 ods. 1 a § 460 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“). Žalovaný naliehavý právny záujem na požadovanom určení, že žalobca nie je vlastníkom označených

nehnuteľností, odvodzoval od toho, že žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia zakladá žalobca na svojom vlastníckom práve, ktoré však on popiera. Keďže súd nemal preukázanú existenciu naliehavého právneho záujmu na určení a navyše postavenie žalovaného, ktorý predmetné nehnuteľnosti užíva, by sa požadovaným určením nezmenilo, bez posúdenia merita veci vzájomnú žalobu žalovaného v celom rozsahu zamietol (výrok III. rozsudku). Súd sa vlastníckym právom žalobcu v ďalšom zaoberal, a to ako otázkou prejudiciálnou podľa § 194 CSP na základe vznesenej námietky nedostatku aktívnej legitimácie. Uviedol, že takúto námietku žalovaný vzniesol aj v konaní vedenom na Okresnom súde Zvolen vedenom pod sp. zn. 14C/391/2015. Zdôraznil princíp právnej istoty vyjadrený v článku 2 CSP, ktorý znamená okrem iného aj to, že ak už súd o otázke, ktorá je predmetom sporu, (a to aj formou prejudiciálneho skúmania) raz prijal záver, súd v inom konaní by nemal prijať v zásade odlišný záver, pokiaľ nedošlo k zmene skutkového či právneho stavu. V tomto prípade žalovaný neuviedol žiadne nové skutočnosti, ani nepredložil žiadne nové dôkazy, ktorými by spochybnil vlastnícke právo žalobcu a najmä vlastnícke právo jeho právnych predchodkýň.

1.3. Žalovaný na obranu vo veci o vydanie bezdôvodného obohatenia namietať premlčanie s odôvodnením, že žalobca si nárok uplatnil až písomným podaním doručeným súdu 26. februára 2019, ktorým podľa žalovaného došlo k zmene žaloby do takej miery, že išlo o uplatnenie iného nároku ako pôvodnou žalobou doručenou súdu 4. februára 2016, a teda po uplynutí stanovenej premlčacej doby. Súd prvej inštancie k tejto námietke žalobcu uviedol, že už v žalobe doručenej súdu 4. februára 2016 si žalobca uplatnil nárok za neoprávnené užívanie jeho pozemkov žalovaným, ktorý označil ako mesačné „nájomné“ vo výške 846,25 eura a žalobou spolu s jej doplnením písomným podaním z 8. júla 2016 žiadal túto náhradu priznať od 26. júla 2015, kedy sa stal vlastníkom, až do úplného vypratania pozemkov a aj úrok vo výške 8% ročne od 26. júla 2015. Žalobca v návrhu petitu rozsudku nazval svoj nárok „náhradou škody“, čo je však pre posudzovanie veci bez významu, keďže žalobca je povinný v žalobe uviesť len skutkové tvrdenia, od ktorých odvodzuje svoj nárok, a je vecou súdu podľa ktorých právnych predpisov bude uplatnený nárok posudzovať. Podľa súdu žalobca už v žalobe žiadal priznať mesačné plnenie za neoprávnené užívanie jeho pozemkov žalovaným spolu s úrokom od 26. júla 2015 do vypratania pozemkov žalovaným, ktorý v čase podania žaloby nebolo možné určiť. Podaním pred predbežným prejednaním sporu 17. apríla 2018 upravil petit žaloby tak, že žiada priznať bezdôvodné obohatenie vo výške 9,39 eura denne od 27. júla 2015 do dňa vynesenia rozsudku súdom spolu s úrokom z omeškania 5% ročne až do zaplatenia. Bezdôvodné obohatenie tu vyjadril v opakujúcich sa sumách (9,39 eura denne, 281,70 eura (9,39 eura x 30 dní) mesačne, spolu s úrokmi z omeškania 5% denne, a to v obmedzenom období od 26. júla 2015 do rozhodnutia súdu). Aj toto obdobie bolo ohraničené neistou udalosťou - rozhodnutím súdu. Prvoinštančný súd zdôraznil, že v navrhovanom výroku č. III. žalobca zotrval na pôvodnej výške náhrady 846,25 eura mesačne, avšak až do vypratania pozemku. To znamená, že takto navrhovaný výrok č. II. sa týkal vyčíslenia nároku obdobia. Napokon podaním doručeným súdu 26. februára 2019 žalobca opäť upravil obdobie, za ktoré požadoval vydanie bezdôvodného obohatenia, a to do 31. decembra 2018 a za toto obdobie vypočítal bezdôvodné obohatenie na 10.447,05 eura, pri čom vychádzal zo sumy 9,39 eura denne. Prvoinštančný súd konštatoval, že žalobca už žalobou doručenou súdu 4. februára 2016 žiadal od žalovaného vydanie bezdôvodného obohatenia, jeho výšku prepočítaval v ďalších podaniach predkladaných súdu, pričom nimi nedošlo k rozšíreniu ani zmene nároku, preto konštatoval, že nárok žalobcu bol uplatnený už 4. februára 2016. Žalobca uplatňoval nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 27. júla 2015, dvojročná subjektívna premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia uplynula 27. júla 2017. Keďže žaloba bola podaná na súde 4. februára 2016, bola podaná včas a námietka premlčania bola teda nedôvodná.

1.4. K obrane žalovaného, že priznanie nároku žalobcovi v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ), ku ktorej poukázal na rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 9Co/78/2012 a uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II US 120/2014, prvoinštančný súd uviedol, že sa s ňou vysporiadal už Okresný súd Zvolen v konaní sp. zn. 14C/391/2015, v bodoch 35., 36., 37. a 38. odôvodnenia rozsudku. Uviedol, že sa stotožnil s týmito závermi, keďže žalovaný sa v tomto konaní bránil rovnakým spôsobom, neuviedol žiadne nové skutočnosti a nepredložil žiadne nové dôkazy k okolnostiam užívania pozemkov patriacich žalobcovi. V konaní bolo preukázané, že žalobca je vlastníkom predmetných nehnuteľností, rovnako nebolo v konaní sporné, že tieto užíva žalovaný, ktorý má na pozemkoch expedičný sklad dreva a manipulačnú plochu k nemu. Rovnako nebolo sporné, že žalovaný žalobcovi ako vlastníkovi pozemku za

užívanie jeho pozemkov neuhrádza žiadnu náhradu. Pri určovaní výšky bezdôvodného obohatenia súd vychádzal zo znaleckého posudku znalca A. V. Z. č. 105/2017, v ktorom bola určená obvyklá odplata (nájomné za predmetné pozemky 1,013 eura/rok/m²), čo je pri výmere 3385 m² 3.429 eur. Takto obvyklá odplata zodpovedá bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. Žalobca si uplatnil vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 27. júla 2015 do 31. decembra 2018, za rok 2015 sumu 160,05 eura (od 27. júla do 31. decembra) a následne 3x po 3.429 eura za roky 2016, 2017, 2018, čo je spolu 10.447,05 eura. Žalobca si uplatnil aj úrok z omeškania, a keďže pre vydanie bezdôvodného obohatenia nie je zákonom stanovená lehota na plnenie, uplatní sa pri jej stanovovaní všeobecné ustanovenie § 563 OZ. Žalobca preukázal, že jeho výzva na vydanie bezdôvodného obohatenia bola žalovanému doručená 16. januára 2019, v ktorej mu určil 10 dňovú lehotu na plnenie, ktorá začala plynúť od doručenia výzvy. Žalovaný sa dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu, keďže žalobcovi bezdôvodné obohatenie nevydal, preto ho súd prvej inštancie zaviazal aj na úhradu úroku z omeškania 5% ročne od 27. januára 2019 do zaplatenia.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného proti výroku II., výroku III. a výroku IV. rozsudku okresného súdu rozsudkom z 30. júna 2021 sp. zn. 12Co/27/2020 vo výroku II., vo výroku III. a vo výroku IV. potvrdil a rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

2.1. Odvolací súd k námietke žalovaného, že napadnuté rozhodnutie je vo výroku III. neudržateľné, najmä pre záver súdu, že nepreukázal naliehavý právny záujem na určení, že žalobca nie je vlastníkom nehnuteľnosti, uviedol, že prvoinštančný súd k zaujal k tejto otázke správne stanovisko (bod č. 18. odôvodnenia rozsudku). Za rozhodujúce podľa odvolacieho súdu treba považoval to, že ide o vzájomnú žalobu žalovaného, a že žalovaným požadované negatívne určenie vo svojej podstate nie je spôsobilé odstrániť neistotu v danom právnom vzťahu, pretože aj v prípade vyhovenia takejto žalobe by nebola uspokojivo vyriešená otázka, kto je vlastníkom predmetných nehnuteľností. Z určenia, že žalobca nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností bez ďalšieho nevyplýva, kto je vlastníkom, či je ním žalovaný, (ktorý to ani netvrdil) alebo iný subjekt, ktorého žalovaný neoznačil (rozhodnutie NS SR z 27. novembra 2009 sp. zn. 5Cdo/24/2009). Pretože nepreukázanie naliehavého právneho záujmu (§ 137 písm. c) CSP) je samostatným a prvoradým dôvodom pre zamietnutie žaloby, bolo by nadbytočné zaoberať sa otázkami platnosti (neplatnosti) predmetnej notárskej zápisnice a na ňu nadväzujúcej darovacej zmluvy, nakoľko pre rozhodnutie bolo postačujúcim samotné konštatovanie procesnej neprípustnosti žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení.

2.2. Za nedôvodné odvolací súd považoval aj námietky žalovaného, že súd prvej inštancie sa nezaoberal notárskou zápisnicou spísanou na Notárskom úrade JUDr. H. Y., sp. zn. N 217/2012, Nz 18208/2012, NCRI 18603/2012, a že predbežnou otázkou vo veci bolo posúdenie toho, či táto notárska zápisnica z 23. mája 2012 má náležitosti stanovené zákonom, a či na základe nej C. C., rod. Y., A. Y. C., rod. C. a Y. C., rod. C. mohli nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, vyhlásením o vydržaní podľa zákona č. 323/1992 Zb., a či notárska zápisnica obstoí ako právny titul nadobudnutia vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam vydržaním. Odvolací súd k tomuto uviedol, že vzájomná žaloba žalovaného bola prvoinštančným súdom zamietnutá pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu (§ 137 písm. c) CSP), ktoré je samostatným a prvoradým dôvodom pre zamietnutie žaloby, preto nebolo potrebné sa zaoberať otázkami platnosti (neplatnosti) predmetnej notárskej zápisnice a na ňu nadväzujúcej darovacej zmluvy. Postačujúcim bolo samostatné konštatovanie procesnej neprípustnosti žaloby, z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu. Dodal, že Najvyšší súd SR v rozsudku z 29. januára 2008 sp. zn. 2Cdo/11/2017, ako i v rozsudku z 21. decembra 2009 sp. zn. 4MCdo/24/2008 uviedol, že „podstatou činnosti notára pri vydávaní osvedčenia, na rozdiel od spisovania právnych úkonov, je len zaznamenať dej, ktorý sa pred ním odohráva. Pri osvedčovaní notár nezasahuje do deja, účastníka nepoučuje a ani nedozerá na to, či obsah nastávajúcej skutočnosti alebo urobeného vyhlásenia je v súlade so zákonom. Rovnako tak ani nezodpovedá za to, či sa pred ním urobené vyhlásenie, (ne)prieči zákonu. Už samotné vedomie účastníka o tom, že notár na jeho žiadosť uskutočňuje záznam o ním uvedených skutočnostiach, by ho malo viesť k tomu, aby ním urobené vyhlásenie zodpovedalo príslušným právnym predpisom. Význam osvedčenia spočíva v tom, že príslušná notárska zápisnica je dôkazom o tom, že úkon (vyhlásenie) bol urobený, akým spôsobom a kedy sa tak stalo, pričom pravdivosť toho, čo sa

osvedčuje alebo potvrdzuje platí dovtedy, kým nie je dokázaný opak. Zo samotnej podstaty činnosti notára spočívajúcej v osvedčovaní právne významných skutočností je zjavné, že žaloba o neplatnosť takéhoto osvedčenia vydaného notárom, do úvahy neprichádza“.

2.3. Odvolací súd považoval za nedôvodné i námietky odvolateľa týkajúce sa aktívnej legitimácie žalobcu a doplnil, že k otázke aktívnej legitimácie prvoinštančný súd zaujal stanovisko v bode 19.1. odôvodnenia rozsudku, na ktoré poukázal. Rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca je ako vlastník predmetných nehnuteľností (zapísaný v katastri nehnuteľností), aktívne legitimovaný na podanie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia. Námietku žalovaného, že prvoinštančný súd sa nesprávne vysporiadal s jeho námietkou premlčania, tak isto nepovažoval za dôvodnú a poukázal k nej na bod 21. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom súd zrozumiteľným spôsobom opísal, z ktorých skutočností vychádzal a aj postup uvažovania.

2.4. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel vo veci k záveru, že podaniami žalobcu v priebehu prvoinštančného konania nedošlo k zmene uplatňovaného nároku (žalobou požadoval vydanie bezdôvodného obohatenia a aj po celý čas konania, čo vyplývalo z opisu skutkových okolností), počas konania upresnil iba požadovanú sumu a po späťvzatí časti žaloby súd konanie o nároku nad 10.447,05 eura, spolu s úrokom z omeškania 5% ročne od 27. januára 2019 do zaplatenia, zastavil. Odvolací súd v napadnutom rozsudku a v konaní, ktoré mu predchádzalo nezistil žiadne pochybenie a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a III. a v závislom výroku IV. o trovách konania, ktorý odvolateľ ani nespochybnil konkrétnymi odvolacími dôvodmi, podľa § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

2.5. Žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešný, odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP s použitím ustanovení § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

3.1. K dovolaciemu dôvodu stanovenému v § 420 písm. f) CSP uviedol, že odvolací súd evidentne svojvoľne dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa vysporiadal so všetkými relevantnými skutkovými a právnymi otázkami a aspektmi vo veci podrobným, jasným, zrozumiteľným, presvedčivým a logickým spôsobom, nezaoberal jeho námietkami proti aktívnej legitimácii žalobcu. Odvolací súd sa s jeho námietkami týkajúcimi sa aktívnej legitimácie žalobcu vecne nezaoberal, v bode 42. odôvodnenia napadnutého rozsudku ich vyhodnotil ako nedôvodné a odkázal na stanovisko prvoinštančného súdu v bode 19.1. odôvodnenia jeho rozhodnutia. Odvolací súd len skonštatoval, že dospel k zhodnému záveru ako súd prvej inštancie, že žalobca je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník predmetných nehnuteľností a teda je aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby vo veci. Odvolací súd sa neprípustne zbavil povinnosti vysporiadať sa s jeho zásadnou námietkou, že súd prvej inštancie nepreskúmal náležitosti notárskej zápisnice spísanej na Notárskom úrade JUDr. H. Y., sp. zn. N 217/2012, Nz 18208/2012, NCRI 18603/2012 po jeho vyjadreniach, že nemá osobitné náležitosti, ktoré pre osvedčenie vyhlásenia o vydržaní vyžadoval § 63 Notárskeho poriadku, a to najmä, že neobsahuje okolnosti odôvodňujúce začatie oprávnenej držby, trvanie a nepretržitosť držby a deň (mesiac a rok), ktorým uvedené osoby nadobudli vydržaním vlastnícke právo k nehnuteľnostiam. Povinnosti vysporiadať sa s touto námietkou sa odvolací súd neprípustne zbavil konštatovaním, že nebolo potrebné sa zaoberať otázkami platnosti (neplatnosti) tejto notárskej zápisnice a na ňu nadväzujúcej darovacej zmluvy preto, že nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, že žalobca nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností. Odvolací súd bol povinný zaoberať sa touto námietkou, pretože sa týkala právneho posúdenia aktívnej vecnej legitimácie žalobcu v spore ako predbežnej otázky, a to nie z pohľadu platnosti či neplatnosti notárskej zápisnice a či osvedčuje pravdivé skutočnosti, ale z pohľadu toho, či má všeobecné, ale aj osobitné náležitosti notárskej zápisnice, ktoré pre notársku zápisnicu o osvedčení vyhlásenia o vydržaní vyžadoval Notársky poriadok, a či je možné na ňu vôbec hľadiť ako na verejnú listinu, alebo iba ako na listinu, ak tieto náležitosti nespĺňa.

3.2. Odvolací súd sa podľa dovolateľa nevysporiadal s jeho zásadnými námietkami a argumentáciou o nedostatku vecnej aktívnej legitimácie žalobcu v spore, a to za stavu, keď tak neurobil ani súd prvej inštancie, čím sa dopustil nesprávneho procesného postupu a porušil ustanovenie 387 ods. 3 CSP. V konaní tak nedostal odpovede na zásadné námietky a argumentáciu, že právny predchodcovia žalobcu

nemohli predmetné nehnuteľnosti vydržať v roku 2012, keď tieto pozemky nikdy neužívali a ani sa inak o ne nestarali, že notárska zápisnica a vyhlásenie právnych predchodcov žalobcu zaznamenané v nej nemá náležitosti stanovené v § 63 Notárskeho poriadku, osvedčenie bolo vydané v rozpore so zákonom a žalobca a ani jeho predchodcovia nenadobudli vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam.

3.3. Súd prvej inštancie si podľa dovolateľa osvojil nesprávny právny názor Okresného súdu Zvolen vyjadrený v odôvodnení rozsudku z 23. januára 2018 sp. zn. 14C/391/2015, ktorý nebol pre súd v danej veci záväzný, právne úvahy súdu prvej inštancie sú neudržateľné, osobitne úvahy o tom, že Y. C., ale najmä C. C. by nadobudli vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam dedením podľa ustanovenia § 460 OZ smrťou poručiteľa, a teda nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním je po práve. Navyše nepreukázali vzťah k nebohým E. C. a H. C. a obchádzali dedičské konanie osvedčením vyhlásenia o vydržaní, pričom v občianskoprávnom konaní nemožno obchádzať dedičské konanie, pretože o majetku, ktorý sa dedí, musia mať dedičia možnosť uzatvorenia dedičskej dohody v konaní o dedičstve (judikát R3/2013). Súdu prvej inštancie ďalej vytkol, že neskúmal, či C. C., A. Y. C. a Y. C. boli oprávnenými držiteľmi veci po celú vydržaciú dobu a od kedy táto doba začala plynúť a v notárskej zápisnici to nie je uvedené, t. j. kedy vstúpili do dobromyseľnej držby a užívania nehnuteľností a kedy táto doba uplynula, keď od roku 1948 do roku 1994 užívali nehnuteľnosti Štátne lesy SR, š. p., a od roku 1994 ich užíval žalovaný, čo vylučuje dobromyseľnosť právnych predchodcov žalobcu, ale aj uplynutie 10 ročnej vydržacej doby. V notárskej zápisnici C. C., A. Y. C. a Y. C. neuviedli titul, ktorý by mal preukazovať ich dobromyseľnosť. Zo skutočností preukázaných v konaní podľa neho vyplynulo, že právní predchodcovia žalobcu nemohli vydržať predmetné nehnuteľnosti preto, že predmetné pozemky nemali po dobu 10 rokov v držbe, čo je jeden zo základných atribútov vyžadovaných zákonom pre platné vydržanie nehnuteľnosti (§ 134 ods. 1 OZ). Už len z tohto zásadného dôvodu nebolo možné žalobcovi priznať v spore aktívnu vecnú legitímáciu, pretože predmetné nehnuteľnosti nemohol získať do vlastníctva darom od C. C., G. C. a Y. C., nakoľko tieto podľa zisteného skutočného stavu, nikdy nemohli vydržať vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam v súlade so zákonom. Dokonca pokiaľ ide o právne úkony, na základe ktorých sa prevádzal nehnuteľný majetok do vlastníctva iného, ustálená súdna prax nepriznáva dobromyseľnosť držiteľovi, ak nebola zmluva, ktorej predmetom je prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti registrovaná štátnym notárstvom, čo v danej veci vzhľadom na neformálnu darovaciu zmluvu splnené nebolo.

3.4. Dovolateľ k dôvodu stanovenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP (rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená), v dovolaní uviedol, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku, či je v súlade s princípom právnej istoty, ak súd v prípade zistenia nesprávnosti rozhodnutia iného súdu o prejudiciálnej otázke, túto otázku bez zmeny skutkových tvrdení opätovne preskúma a rozhodne o nej. V danom prípade bolo pre zachovanie princípu právnej istoty podľa dovolateľa potrebné postupovať podľa ustanovenia čl. 2 ods. 3 CSP (ak sa spor na základe prihladnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu), aby nesprávne právne posúdenie veci v jednom individuálnom prípade nenarušilo princíp právnej istoty, v ktorom každý legitímne očakáva, že jeho vec bude posúdená v súlade so znením právnych predpisov, ich zmyslom a účelom, ako aj v súlade s jednotnou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Na podporu poukázal na rozhodnutie NS SR zverejnenom pod zn. R 2/1983, podľa ktorého v prípade, ak existujú dve rozdielne právne posúdenia tej istej otázky v dvoch rôznych konaniach, je možné na základe neskôr prijatého právneho posúdenia veci podať návrh na obnovu skôr skončeného konania, v ktorom bolo skôr učené (nesprávne) právne posúdenie veci. Podľa neho súd prvej inštancie, ale aj odvolací súd pochybili, ak sa striktne pridržiavali zásady, že pokiaľ už existuje o rovnakej alebo podobnej otázke na základe skutkovo rovnakých okolností prijaté právne posúdenie veci, z ktorého je už vyvodený právny záver, súd by v inom konaní nemal v zásade prijať odlišný záver a ide o ich nesprávne posúdenie princípu právnej istoty v kontexte skutkového, ale aj právneho stavu v tejto veci. Vzhľadom k tomu, že právne posúdenie aktívnej vecnej legitímácie žalobkyní v spore vedenom Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. 14C/391/2015 bolo vzhľadom na zistený skutkový stav nesprávne a odporovalo zneniu, zmyslu a účelu ustanovení § 134 ods. 1 a § 130 ods. 1 OZ a aj ustálenej súdnej praxi NS SR (rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/49/2010, sp. zn. 4Cdo/283/2009) bolo potrebné, aby sa v záujme zachovania princípu právnej istoty odvolací súd odklonil od posúdenia prejudiciálnej otázky aktívnej vecnej legitímácie žalobkyní v spore vedenom Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. 14C/391/2015 a aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu posúdil s

ohľadom na zistený skutkový stav, ktorý vyšiel v konaní najavo. Ak takto odvolací súd nepostupoval, ale stotožnil sa so stanoviskom prvoinštančného súdu uvedenom v bode 19.1. odôvodnenia jeho rozhodnutia, nesprávne aplikoval princíp právnej istoty v rámci zisteného skutkového stavu a právneho stavu.

3.5. Dovolateľ k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedol, že pokiaľ sa odvolací súd stotožnil s nesprávnym právnym názorom súdu prvej inštancie uvedeným v bode 19.1. rozsudku súdu prvej inštancie, ide o nesprávne právne posúdenie právnej otázky (v rámci posudzovania prejudiciálnej právnej otázky o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu), pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Právnu otázku, či bolo možné považovať právne predchodkyne žalobcu (v čase konania vedeného pred Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. 14C/391/2015) za spoluvlastníčky predmetných nehnuteľností titulom dedenia v zmysle § 460 OZ pred tým ako bolo právoplatným rozhodnutím dedičského súdu potvrdené, že dedičia nadobudli vec, resp. spoluvlastnícky podiel, riešil odvolací súd v rozpore s právnym posúdením dovolacieho súdu uvedeným v rozsudku sp. zn. 3MCdo/4/2013 uverejnenom v Zbierke stanovísk NS a súdov SR č. 1/2015 ako aj s právnymi názormi uvedenými v rozsudku sp. zn. 3Cdo/332/2007 a uznesení sp. zn. 4Cdo/267/2009. Podľa týchto rozhodnutí kým sa konanie o dedičstve právoplatne neskončí potvrdením nadobudnutia veci z dedičstva viacerým dedičom do podielového spoluvlastníctva, zostáva otvorená otázka, či ku vzniku spoluvlastníctva k tejto veci vôbec dôjde. Právne posúdenie súdu prvej inštancie (pre prípad ak by vydržací titul na podklade notárskej zápisnice neobstál), s ktorým sa stotožnil aj odvolací súd, že právne predchodkyne žalobcu v posudzovanom období boli spoluvlastníkmi titulom dedenia v zmysle 460 OZ smrťou poručiteľa, je preto nesprávne. Súd nemôže skôr posúdiť a vysloviť vlastnícke právo dediča a veľkosť jeho vlastníckeho podielu, ktorý mu má na dedičstve patriť (hoci aj v rámci predbežnej otázky), nakoľko sa tým obchádzajú ustanovenia o dedičskom konaní v súčasnosti upravené v § 158 až § 219 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok. Taktiež čo sa týka otázky kto patrí do okruhu dedičov, ide o otázku, ktorá patrí zodpovedať súdu v konaní o dedičstve, v tomto smere poukazuje žalovaný na rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/103/2016.

3.6. Žalovaný v dovolaní podal návrh na odklad vykonateľnosti rozsudku okresného súdu pre podanie dovolania a zjavnú arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Zdôraznil, že mu bola uložená povinnosť uhradiť žalobcovi 10.447,05 eura spolu s úrokom z omeškania 5%, čo je vysoká suma v prípade jej núteného vymáhania by sa táto zvýšila o trovy exekúcie, čomu by sa dalo zabrániť tým, že sa výkon rozhodnutia súdu odloží.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že právne názory žalovaného nemožno aplikovať na spor, ktorý je predmetom konania o vzájomnej žalobe. Súd prvej inštancie v bode 18. a 19.1. odôvodnenia jeho rozsudku presne uviedol jednak z akého dôvodu mal za to, že žalovaný nemá naliehavý právny záujem na vzájomnej žalobe, a aj to prečo nepreskúmaval notársku zápisnicu. Odvolací súd sa v bodoch 34. až 38. odôvodnenia rozsudku (k nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení a jeho aktívnej legitímácii) a v bodoch 39. až 41. (k notárskej zápisnici) napadnutého rozsudku vysporiadal s týmito otázkami, pričom poukázal aj na rozsudky Najvyššieho súdu SR z 29. januára 2008 sp. zn. 2Cdo/11/2017 a z 21. decembra 2009 sp. zn. 4MCdo/24/2008. Súd prvej inštancie jednoznačne konštatoval (bod 19.1., strana 13 rozsudku), že žalovaný nepredložil žiadne dôkazy, ktorými by vyvrátil, že jeho právne predchodkyne neboli oprávnené zapísané v katastri nehnuteľností ako vlastníčky sporných nehnuteľností, a že sa stal vlastníkom predmetných pozemkov na základe darovacej zmluvy s čím sa odvolací súd stotožnil (bod 42. rozsudku), opakované námietky žalovaného sú teda neopodstatnené. Preskúmanie vecnej legitímácie žalovaného (na vyhovenie vzájomnej žalobe) je imanentnou súčasťou súdneho konania, žalovaný mohol podať vzájomnú žalobu (je to jeho právo), no na to, aby bola aj úspešná je rozhodujúce, či je žalovaný aj účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje uplatnený nárok, teda že má vecnú legitímáciu; žalovaný však v konaní o vzájomnej žalobe (v znení v akom je podaná) túto vecnú legitímáciu nemá. Uviedol, že žalovaný nešpecifikoval, od ktorého rozhodnutia dovolacieho súdu sa mal odvolací súd odkloniť. Odvolací súd pritom sám poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/11/2017 a sp. zn. 4MCdo/24/2008, o ktoré sa opieral, dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP tu teda nie je daný. Z dovolania nevyplýva, že by žalovaný relevantne odôvodnil, akú právnu otázku by mal odvolací súd vyriešiť.

4.1. Žalobca navrhol návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie nevyhovieť preto,

že žalovaný neosvedčil dôvody hodné osobitného zreteľa pre odklad vykonateľnosti a v danom prípade nie sú žiadne výnimočné okolnosti, ktoré by výkonom rozhodnutia spôsobili nezvratný zásah do pomerov strán sporu. Dovolanie žalovaného navrhol odmietnuť z dôvodu, že nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi (§ 447 písm. f) CSP), resp. ak by mal dovolací súd za to, že dovolanie je prípustné, aby ho ako nedôvodné zamietol z dôvodu, že neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 448 CSP), a aby mu priznal náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Dovolateľ k vyjadreniu žalobcu uviedol, že súdy sa vôbec vecne nevysporiadali s jeho argumentmi o nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu v spore a vyhli sa tomu odkazom na iné súdne rozhodnutie. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie posúdil nesprávne aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu v spore potom, čo sa odmietol zaoberať notárskou zápisnicou, ktorou malo byť osvedčené vyhlásenie o vydržaní nehnuteľností právnymi predchodcami žalobcu a tým, či títo mohli previesť na žalobcu vlastnícke právo. Odvolací súd sa nezaoberal jeho námietkami k notárskej zápisnici (čo namietal aj v rámci dovolacieho dôvodu stanoveného § 420 písm. f) CSP) a na tieto nedal žiadnu odpoveď a nedôvodne a nad rámec veci v odôvodnení rozsudku vysvetľoval, že žaloba o neplatnosť osvedčenia vydaného notárom neprichádza do úvahy, ktorú ale žalovaný ani nepodal a v tejto súvislosti odkaz na rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/11/2017 a sp. zn. 4MCdo/24/2008 boli bezpredmetné, pretože nežiadal zisťovať platnosť/neplatnosť notárskej zápisnice a nepodal ani žalobu o neplatnosť osvedčenia vydaného notárom, ale namietal, že notárska zápisnica nemá náležitosti vyžadované Notárskym poriadkom, na čo mal súd prvej inštancie, ale aj odvolací súd prihliadať ex offio podľa ustanovenia § 205 CSP pri vykonávaní dokazovania, či ide vôbec o verejnú listinu, a či na ňu možné ako na verejnú listinu v súdnom konaní hľadiť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) a skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP).

7. Podľa ustanovenia § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku tejto viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní.

13. Dovolateľ v danej veci vyvodzoval prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP z nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku a jeho arbitrárnosti, nakoľko sa krajský súd nevysporiadal so základnou otázkou aktívnej legitímácie žalobcu na podanie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia, spočívajúcou v tom, že nie je vlastníkom nehnuteľností, užívaním ktorých došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia. Posúdenie vlastníctva nehnuteľností odignorovali súdy aj vo vzťahu v ním podanej žalobe o určenie, že žalobca nie je vlastníkom týchto nehnuteľností.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa

súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

17. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu požadované náležitosti obsahuje (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné a za nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia a postupne zoradenie častí odôvodnenia a ich obsahová (materiálna) náplň zakladá v súhrne jeho zrozumiteľnosť a aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Keď odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP, nemožno opomenúť, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií (vychádzajúc z ich vzájomnej vecnej súvislosti a prepojenosti) je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinstančný súd a ako tieto úvahy posudzoval odvolací súd; odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnomu posúdeniu veci, s ktorým sa stotožnil. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. Odvolací súd a pred ním súd prvej inštancie odôvodnili svoje rozhodnutia podrobne, spôsobom zodpovedajúcim zákonu. S potrebnou presvedčivosťou vysvetlili tak všeobecné právne úvahy, ktoré mali na zreteli pri rozhodovaní, ako aj individuálne okolnosti prípadu, ktoré boli preukázané dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd neznemožnil žalovanému realizáciu jeho procesných oprávnení a neporušil jeho právo na spravodlivý proces. Za procesnú vadu konania uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

18. Odvolací súd sa v odôvodnení rozsudku predovšetkým riadne vysporiadal s námietkou žalovaného, že rozhodnutie prvoinstančného súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. K námietke aktívnej legitimácie žalobcu v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia odôvodnenej tým, že nemôže byť vlastníkom bezdôvodne užívaných nehnuteľností, (jeho právni predchodcovia nenadobudli predmetné nehnuteľnosti do vlastníctva v roku 2012 vydržaním, lebo ich nikdy neužívali, notárska zápisnica, na základe ktorej nadobudli jeho právni predchodcovia tieto nehnuteľnosti nemá náležitosti vyžadované v rozhodnej dobe účinným ustanovením § 63 Notárskeho poriadku) a tým, že súdy nemali vychádzať z rozhodnutia Okresného súdu Zvolen z 23. januára 2018 sp. zn. 14C/391//2015, odvolací súd v podrobnostiach odkázal na odôvodnenie súdu prvej inštancie v bode 19. Zdôraznil zhodu so súdom prvej inštancie v závere, že žalobca ako vlastník predmetných nehnuteľností (zapísaný v katastri nehnuteľností na základe darovacej zmluvy) je aktívne legitimovaným na podanie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia. Vzhľadom na spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom je podľa dovolacieho súdu dostatočné odôvodnenie odvolacieho súdu v bodoch 19. a 19.1. Odvolací súd k posúdeniu vlastníckeho práva právnych predchodkýň žalobcu poukázal na závery rozhodnutia Okresného súdu Zvolen z 23. januára 2018 sp. zn. 14C/391//2015, spolu s uvedením dôvodov, prečo toto rozhodnutie považoval v súlade s princípom právnej istoty vyjadreným v čl. 2 CSP za rozhodnutie, z ktorého v otázke vlastníckeho práva právnych predchodkýň žalobcu bolo potrebné vychádzať.

19. K vlastníckemu právu právnych predchodkýň žalobcu k predmetným nehnuteľnostiam, ktoré bolo podstatou všetkých námietok žalovaného (konkrétne nedostatky notárskej zápisnice z 23. mája 1990, nespôsobilý nadobúdaci titul a neexistencia držby), odvolací súd, ale najmä súd prvej inštancie zdôraznil aj s poukazom na rozhodnutie Okresného súdu Zvolen z 23. januára 2018 sp. zn. 14C/391/2015, že toto bolo posúdené v tomto konaní ako predbežná otázka so záverom, že žalobkyne C.) boli v danom čase ich vlastníčkami, a to aj pri vznášaní tých istých námietok žalovaným v tomto konaní a ich zohľadnení súdom. Odvolací súd zdôraznil procesnú zodpovednosť sporových strán za objasnenie skutkového stavu, ktorý im má privodiť priaznivé rozhodnutie s tým, že žalovaný oproti rozhodnutiu Okresného súdu Zvolen vo veci vedenej pod sp. zn. 14C/391/2015 neuviedol žiadne nové dôkazy, ktorými by

spochybnil vlastnícke právo žalobcu, a najmä jeho právnych predchodkýň, a že ak sa právne predchodkyne žalobcu rozhodli darovacou zmluvou previesť vlastnícke právo na žalobcu, konali zákonne, žalobca sa stal ich vlastníkom a týmto mal preukázanú jeho aktívnu legitímáciu v spore.

20. Podľa dovolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutí nižších súdov obsahuje vyjadrenie aj k otázke naliehavému právnomu záujmu žalovaného na určení, že žalobca nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností. V odôvodneniach rozhodnutí jasne uviedli, že požadovaným negatívnym určením by sa právne postavenie strán nezmenilo, neodstránila by sa spornosť ich právneho vzťahu a nebola by ním vyriešená ani otázka, kto je vlastníkom pozemkov, ak žalobca netvrdil, že to má byť on a neoznačil ani subjekt, ktorý by ním mal byť. Z uvedeného je zrejmé, že súdy túto námietku neignorovali a vysporiadali sa s otázkou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

21. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu zo skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo a ani námietok žalovaného. Odôvodnenie napadnutého rozsudku dovolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalovaný sa s rozhodnutím dovolacieho súdu nestotožňuje, a že odvolací súd neodôvodnil rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia dovolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nie je dôvodom prípustnosti dovolania podľa 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

22. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu odvolacím súdom splnené nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

23. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

24. Z obsahu dovolania žalovaného odôvodneného poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP je zrejmé, že žalovaný nesprávnosťou, ku ktorým podľa jeho názoru došlo v konaní dovolacieho súdu charakterizoval všeobecne. Namietal, že odvolací súd nesprávne posúdil aktívnu legitímáciu žalobcu v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré mal získať užívaním jeho nehnuteľností bez právneho dôvodu, založenú na tom, že je ako vlastník zapísaný v katastri nehnuteľností. Žalovaný svojimi argumentmi vyjadril svoj nesúhlas s vyhodnotením skutkových okolností a na to nadväzujúcim právnym posúdením veci odvolacím súdom. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi dovolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a), resp. písm. b) CSP (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, sp. zn. 3Cdo/6/2017, sp. zn. 3Cdo/67/2017, sp. zn. 4Cdo/95/2017, sp. zn.

25. K dovolaciemu dôvodu uplatňovanému podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ konkrétne uviedol, že odvolací súd neprihliadol na podstatné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo (neuchopenie držby nehnuteľností právnymi predchodkyňami žalobcu, neuplynutie vydržacej doby, absencia dobromyseľnosti, nedostatky notárskej zápisnice o vyhlásení o vydržaní právnymi predchodkyňami žalobcu), čo ho viedlo k akceptovaniu nesprávneho právneho názoru, že žalobkyne, ktoré sú právnymi predchodcami žalobcu, od ktorých nadobudol predmetné nehnuteľnosti, v konaní pred Okresným súdom Zvolen vo veci vedenej pod sp. zn. 14C/391/2015 preukázali, že mali aktívnu legitimáciu v spore týkajúcom sa týchto nehnuteľností.

26. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne uvedená právna otázka, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu uvedené aj rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, a v ktorom súd riešil otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

27. Nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, je jasné vyjadrenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Ak dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky, keďže dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

28. Dôvod prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je treba, aby ju dovolací súd ako najvyššia súdna autorita vyriešil. Podľa obsahu dovolania vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. b) CSP namietal, že odvolací súd, pri posudzovaní aktívnej legitimácie žalobcu vychádzal z výsledkov konania vedeného Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. 14C/391/2015, v ktorom bolo rozhodnuté o vydaní bezdôvodného obohatenia získaného žalovaným užívaním tých istých nehnuteľností, ktoré v rozhodnej dobe patrili právnym predchodkyňami žalobcu. V tomto konaní sa súd ako predbežnou otázkou zaoberal tým, či žalobkyne (právne predchodkyne žalobcu) boli v označenom období vlastníčkami predmetných nehnuteľností a rozhodnutie o povinnosti žalovaného vydať im bezdôvodné obohatenia založil na závere o ich vlastníckom práve. Nakoľko toto právne posúdenie považoval za nesprávne, mal za to, že v súlade s princípom právnej istoty, mal odvolací súd v prípade, ak zistil nesprávnosť rozhodnutia iného súdu o prejudiciálnej otázke, túto aj bez zmeny skutkových tvrdení, opätovne preskúmať a rozhodnúť o nej.

29. V prejednávanej veci nebol daný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pretože otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa dovolací súd už zaoberal. Najvyšší súd v rozhodnutí z 31. januára 2012 sp. zn. 1Cdo/44/2010 (R 40/2013) v súvislosti s viazanosťou súdu posúdením hmotnoprávneho vzťahu strán sporu v inom súdnom konaní v nadväznosti na ustanovenie § 230 CSP, resp. vtedy platného ustanovenia § 159 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) uviedol, že pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama) týmto vyriešením viazaný. (...) Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru o (ne)existencii uloženej povinnosti medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté.

30. Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v

osobitnom spore účastníkov (prípadne ich právnych predchodcov), nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov (a aj ich právnych nástupcov) je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom ustanovením § 228 ods. 1 CSP. Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti. Ochrane právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu venuje náležitú pozornosť aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre (rozsudok vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 a vo veci Ryabikh proti Rusku z 24. júla 2003).

31. Otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatúra najvyššieho súdu, ale aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky. Ústavný súd nálezom z 20. januára 2010 zn. II. ÚS 349/09-36 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), a v jeho odôvodnení zdôraznil, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 OSP (teraz § 194 ods. 1 a ods. 2 CSP), ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 OSP (teraz § 228 ods. 1 CSP) všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. V uznesení z 1. apríla 2015 zn. I. ÚS 170/2015-15 ústavný súd uviedol, že ani to, že napriek veci už právoplatne meritórne rozhodnutej môže existovať aj iný pohľad na túto identickú vec, nie je dostatočným dôvodom na nové rozhodnutie o tejto veci, pretože aj tento iný pohľad na tú istú záležitosť mal byť a mohol byť predmetom prieskumu v rámci už právoplatne skončeného konania.

31.1. Na základe uvedeného postup odvolacieho súdu, ktorý vychádzal z rozhodnutia Okresného súdu Zvolen vo veci vedenej pod sp. zn. 14C/391/2015, ktorým bolo vyhovené žalobe právnych predchodkýň žalobcu o vydanie bezdôvodného obohatenia získaného žalovaným užívaním predmetných nehnuteľností, založeného okrem iného na závere, že žalobkyne (spolu s G., nar.) sú spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností a po zohľadnení rovnakých námietok žalovaného k vlastníctvu predmetných nehnuteľností ako mal v prejednávanej veci, nie je možné považovať za nesprávny. Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore strán, nie je rozhodujúce, či súd v (skoršom) právoplatne skončenom konaní spor správne alebo nesprávne právne posúdil (napr. aj vlastnícke právo právnych predchodkýň žalobcu s prihliadnutím na namietané nedostatky notárskej zápisnice o vyhlásení o vydržaní, ako aj samotným predpokladom vydržania predmetných nehnuteľností). So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov (aj ich právnych nástupcov, nakoľko obrana žalovaného je založená výlučne na nepreukázaní vlastníckeho práva právnych predchodkýň žalobcu) je neprípustné. Podľa dovolacieho súdu sa odvolací súd pri riešení tejto otázky neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej vo vyššie uvedených rozhodnutiach, preto je dovolanie žalobcu aj v tejto časti neprípustné.

32. Podľa dovolacieho súdu nebol dovolateľom preukázaný ani dovolací dôvod stanovený § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ktorý mal spočívať v nesprávnom právnom posúdení otázky nadobudnutia vlastníckeho práva právnymi predchodkýňami žalobcu dedením pre rozpor so závermi rozsudku dovolacieho súdu sp. zn. 3MCdo/4/2013 uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a súdov SR.

32.1. Dovolateľ bol názoru, že Okresný súd Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/391/2015

legalizoval nadobudnutie dedičstva právnych predchodkýň žalobcu bez prejednávania a rozhodnutia príslušného súdu v konaní o dedičstve (pokiaľ by sa ukázalo, že nehnuteľnosti nevydržali). Ako už bolo uvedené, odvolací súd vychádzal z toho, že v konaní Okresného súdu Zvolen vedenom pod sp. zn.14C/391/2015 bolo o vlastníctve právnych predchodkýň žalobcu rozhodnuté ako o otázke prejudiciálnej a tento záver bol záväzný aj pre rozhodnutie v prejednávanej veci, keďže žalovaný neuviedol žiadne nové skutočnosti, ani nepredložil žiadne nové dôkazy, ktorými by spochybnil vlastnícke právo žalobcu resp. jeho právnych predchodkýň, a preto dovolateľom formulovaná právna otázka nemohla mať znaky relevantné v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nakoľko od jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu o žalobe na vydanie bezdôvodného obohatenia, a preto bolo dovolanie žalovaného aj v tejto časti neprípustné.

33. Dovolateľ podľa dovolacieho súdu teda v dovolaní nevymedzil právne otázky, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. Sama polemika reagujúca na závery uvedené v rozhodnutí odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika postupu odvolacieho súdu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

34. S ohľadom na uvedené podľa dovolacieho súdu dovolateľ neopodstatnene namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalovaného ako procesne neprípustné odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP. Dovolací súd podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP odmietol ako neprípustné aj dovolanie podané dovolateľom podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

35. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. V danej veci dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odôvodnili. V súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/144/2019, sp. zn. 4Cdo/108/2019, sp. zn. 9Cdo/72/2020, sp. zn. 9Cdo/184/2020).

36. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 CSP s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

37. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.